

ACV-Transcom schrijft geschiedenis

Rechtbank in Gent levert historisch arrest af

INLEIDING

Het is een boutade die triest genoeg een kern van waarheid bevat. Wat is de definitie van een kunstenaar: dat is iemand die werkloos is en af en toe een beetje mag werken. Dat is vooral te wijten aan de verschuiving de laatste jaren naar meer projectmatig werken, zelfs in gevestigde culturele instellingen en theaters. De tijd van gezelschappen met een grote vaste kern acteurs ligt ver achter ons. Men engageert kunstenaars voor een bepaald stuk, en dankt hen daarna weer af. Zodat ze richting werkloosheid geduwd worden. Het is dus een vreemde contradictie dat ondanks de stijging van de middelen in de sector de voorbije jaren de artistieke tewerkstelling afnam!

AANGEPASTE REGELGEVING

De werkloosheidsregeling houdt gelukkig deels rekening met deze moeilijke arbeidsomstandigheden. Zo bestaan verschillende regels voor kunstenaars. Deze vormen geen geheel of statuut! Men dient elke regel afzonderlijk te kunnen bewijzen. Zo kent men in de werkloosheid nog wel typische regels voor bepaalde groepen werknemers, denk aan de zeevissers.

Een van de regels voor kunstenaars is de CACHETBEREKENING. Dat is een alternatieve manier om het recht op uitkering te kunnen bewijzen. De cachetberekening kijkt naar het verdiende brutoloon ipv naar de reëel gepresteerde arbeidsdagen om het recht op uitkering te bewijzen. Let wel, de administratieve bewijslast is erg hoog en men interpreteert erg streng. Uit alle do-

cumenten - contract, C4, dimona-aangifte - moet blijken dat men per prestatie werkte. Met andere woorden tegen een taakloon ofte cachet.

LOGICA VOOR 2003

Deze cachetberekening kon enkel toegepast worden door uitvoerende kunstenaars (dus podiumkunstenaars). Dit was misschien logisch voor 2003, toen het Sociaal Statuut van de Kunstenaars er kwam. Tot 2003 gold er een KB van 1969 dat stelde dat elke podiumkunstenaar in loondienst moest werken. Er was zelfs een ministeriële omzendbrief die podiumkunstenaars verbood zich in te schrijven als zelfstandige. Daarnaast

werden scheppende kunstenaars zoals schilders of beeldhouwers eigenlijk beschouwd als zelfstandige handelaars die goederen (schilderijen, beeldhouwwerken) verkochten.

De wet op het Sociaal Statuut van de Kunstenaars van 2003 gaf een aantal tools aan ALLE kunstenaars om hun artistiek werk te organiseren. Zo kan sindsdien zowel een violist als een beeldhouwer werken via een SBK, Sociaal Bureau Kunstenaars (eigenlijk een interimkantoor met een specifieke erkenning). Dus nu kunnen zowel uitvoerende als scheppende kunstenaars werken in loondienst per prestatie. Dat is net

de voorwaarde om de cachetberekening te mogen toepassen. RVA gaat ons inziens dus uit de bocht door te stellen dat de cachetberekening nog steeds enkel zou kunnen toegepast worden door uitvoerende kunstenaars (podiumkunstenaars), en niet door scheppende kunstenaars. Dat is o.i. een overtreding van het gelijkheidsbeginsel. Ondanks het feit dat we gelijk kregen van toenmalig Minister Bruno Tobback in antwoord op een parlementaire vraag, blijft RVA het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel met de voeten treden. De Minister stelde namelijk in 2005: "om te zien of die regeling ook kan toegepast worden op

andere categorieën van artiesten zijn het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel van belang. Men kan immers enkel een verschillende behandeling toelaten indien er verschillende omstandigheden zijn."

A SMALL STEP...

Aangezien het verschil in werkwijze tussen scheppende en uitvoerende kunstenaars opgehouden kon worden, stelde ACV Transcom Cultuur dat er ook geen reden meer bestond om beide categorieën kunstenaars anders te behandelen. Maar het was o.m. dankzij het opstarten van enkele zaken in Gent dat een eerste versoepeling er kwam: Ongeveer een jaar gele-

den kwam er een RVA-Onderrichting die stelde dat sinds januari 2008 ook scheppende kunstenaars in de podiumsector de cachetberekening konden toepassen. Men bedoelde daarmee decorontwerpers, licht- en kostuumontwerpers in theaters, opera, enz.

A GIANT LEAP...?

In een arrest van de Arbeidsrechtbank van Gent gaat men nu verder. De rechtbank stelt dat om te beslissen of men de cachetberekening kan toepassen of niet "daarbij van belang is, datgene wat in de realiteit wordt gedaan". En dat gekeken wordt naar de concrete individuele situatie van en naar de activiteiten die hij (de kunstenaar) feitelijk ontwikkeld heeft".

En dus NIET zoals RVA doet met louter op basis van de functie op het contract beslissen wie recht heeft op de toepassing van de cachetberekening!

"Het werk van eisende partij assistent-opnameleider, kan worden beschouwd als een activiteit die onder de gelding van artikel 10 van het M.B van 26 november 1991 valt" (cachetberekening)

"In het licht van deze casuele benadering - er dient gekeken te worden naar de realiteit - is deze rechtbank van oordeel dat evenmin een doorslaggevend belang mag en kan gehecht worden aan de (algemene) func-

tiebeschrijvingen die de verwerende partij bijbrengt". Want "deze beschrijving laat naar het oordeel van de rechtbank NIET toe om te besluiten dat deze functie nooit onder het toepassingsgebied van artikel 10 van het M.B van 26 november 1991 kan vallen".

ACV-TRANSCOM SCHRIJFT GESCHIEDENIS

Dit is zonder twijfel een belangrijke uitspraak voor kunstenaars in België. We weten wel dat er geen systeem van precedentbeginsel bestaat in het Belgisch rechtstelsel.

Dus bij ons geen Amerikaanse toestanden waar men maar een rechtspraak uit de bibliotheek hoeft te nemen om zeker te zijn dat een andere rechtbank een gelijkaardige beslissing zal nemen in een gelijkaardige zaak. Ook Engeland heeft een systeem van 'case-law'. Daar is jurisprudentie met andere woorden wet op zich. In België kan de rechter zelfstandig een zaak de vigerende wetgeving aftoetsten en een beslissing nemen los van een voorgaande zaak. Deze materie is voer voor een boeiend artikel

op zich, maar zou ons te ver leiden. De concrete uitspraak die afgedwongen werd door onze gedreven ACV collega's van het verbond Gent kan o.i. wel gebruikt worden als richtinggevend element. We kunnen namelijk stellen dat rechtspraak eenvoudig en continu moet zijn om een bepaalde rechtszekerheid te bieden. We maken ons geen illusies dat RVA naar aanleiding van deze rechtszaak spontaan scheppende kunstenaars anders zal behandelen. Het zal dus een kwestie worden van

te proberen zaak per zaak, hen op andere - en durven we stellen - betere gedachten te brengen. Want het blijft erg tegen de borst stuiten dat de RVA het gelijkheidsbeginsel op dergelijke flagrante wijze met de voeten treedt. ■

Voor meer info, neem contact op met
 Jean-Paul Van der Vurst, Algemeen Sectorverantwoordelijke
 Grasmarkt 105 bus 40, 1000 Brussel
jpvandervurst.transcom@acv-csc.be
 0475 49 37 20
 of
 Servaas Le Compte, Nationaal Vrijgestelde
 Grasmarkt 105 bus 40, 1000 Brussel
 Nationalestraat 111, 2000 Antwerpen
 0470 130 600
info@acvcultuur.be
slecompte.transcom@acv-csc.be
www.acvcultuur.be